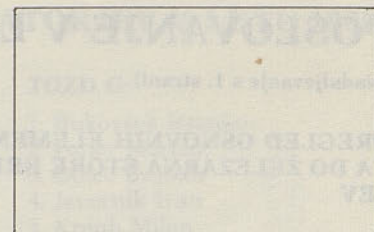

Štoreški ŽELEZAR

LETO XXIV 1986

MAREC Št. 3

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

POSLOVANJE V LETU 1985

Splošne gospodarske razmere se iz leta v leto bolj zaostrujejo kljub prizadevanjem za njihovo saniranje. Tudi inflacija je bila v preteklem poslovnem letu izrazito visoka, saj je po uradnih podatkih znašala inflacijska stopnja 80 %. Za slovensko gospodarstvo je zaskrbljujoča nizka rast industrijske proizvodnje, ki je lansko leto porastla le za 1,2 %, premalo se je povečal družbeni proizvod, tudi doseženi izvoz je skromen. Glede na dosežene poslovne uspehe so se preveč povečali osebni dohodki.

Ob presoji poslovanja Železarne Štore za leto 1985 ugotavljamo, da so poleg zaostrenih pogojev gospodarjenja, ki jih opredeljujejo zakoni, odloki in ostali dokumenti, vplivali na dosežene rezultate še dodatni negativni faktorji, kot: huda zima v prvih dveh mesecih, večje okvare transformatorja v TOZD Elektroplavž in Jeklarna, bistveno zmanjšanje povpraševanja po traktorjih, itd., kar vse je povzročilo izpad oz. zmanjšanje proizvodnje. Ostale temeljne organizacije so načrtovano proizvodnjo še presegle.

Proizvodnja: skupna proizvodnja je manjša v primerjavi z letom 1984 za 6 %, saj smo proizvedli le 340.774 ton. Dosežena blagovna proizvodnja pa znaša za 1985 leto 184.986 ton, kar pomeni v primerjavi z načrtovano 2,9 % manj. Proizvodnja traktorjev je manjša od načrtovane za 48,1 % in znaša 2.568 kom. traktorjev.

V Železarni Štore je bilo v lanskem letu povprečno zaposlenih 3.617 delavcev, z upoštevanjem nadurnega ter pogodbenega dela pa 3.687 delavcev. Tudi dejanska produktivnost je nižja od načrtovane za 7,4 % in je dosežena 0,05553 ton na uro, v TOZD Tovarna traktorjev pa 0,00554 kom. na uro oz. 81,8 % v primerjavi z načrtovano. Vrednost priznanih reklamacij, ki se pretežno nanašajo na kvaliteto proizvodov, predstavlja za 1985. leto 117 milijonov dinarjev in zmanjšuje tako realizacijo kot tudi dohodek posameznih temeljnih organizacij.

PREGLED OSNOVNIH ELEMENTOV FINANČNEGA REZULTATA DO ŽELEZARNA ŠTORE Z UPOŠTEVANJEM TOZD TOVARNA TRAKTORJEV

v 000 din

Besedilo	Doseženo v l. 1984	Doseženo v l. 1985	Ind. (3:2)	GN 1985	Ind. (3:5)
1	2	3	4	5	6
CELOTNI PRIHODEK od tega IZVOZ	30.117.552 3.023.794	52.206.978 6.195.350	173 204	47.896.259 4.899.894	109 126
PORABLJENA SREDSTVA	25.054.328	45.482.102	181	40.978.933	110
Primerljiva por. sred. od tega Am skupna (s pospešeno)	842.135 (910.229)	2.283.755	250	1.490.980	148
DOHODEK (SKUPNI)	5.063.224	6.724.876	132	6.917.326	97
Primerljivi dohodek		9.839.074	194		
OBVEZ. IZ DOHODKA	2.346.928	2.585.181	110	2.470.533	104
Prim. obvez. iz DOH.		5.598.330	238		
ČISTI DOHODEK RAZPOREDITEV C. D.	2.716.296	4.139.695	152	4.446.793	93
- osebni dohodki	1.814.090	3.608.381	198	2.729.490	132
- rezervni sklad	139.548	155.639	111	227.201	68
- SSP: stan. del	86.949	134.699	155	163.930	82
- SSP: za potrebe DO	87.263	148.462	170	203.753	95
- SSP: obč. SIS	31.445	45.993	147		
- POSLOVNI SKLAD	704.494	654.855	92	1.122.419	58
- posojila in zdr.	249.666	380.863	152	440.107	86
- prosti del (OS + Obs)	454.828	273.992	60	682.312	40
IZGUBA	147.493	608.330	412	-	-

(Nadaljevanje na 2. strani)

XI. redna letna konferenca DIATI

Podatki o rezultatih inventivne dejavnosti v letu 1985 v SOZD so vzpodbudili kritičnost poročil in diskusije na XI. redni letni konferenci DIATI Železarne Štore, ki je bila 25. februarja v prostorih Doma železarjev.

Ob kritičnosti pa se je pojavljala vrsta predlogov, kako dati inventivni dejavnosti novo kvaliteto in narediti korak naprej od doseženega.

V preteklem letu so bili rezultati inventivne dejavnosti treh članic SOZD Slovenske železarne naslednji:

	Število odobrenih inovac.	Povečani dohodek	% izplačan inovatorjem
Železarna Ravne	191	1.215 milij. din	1,27 %
Železarna Jesenice	143	583 milij. din	1,58 %
Železarna Štore	141	288 milij. din	2,61 %

(Nadaljevanje na 3. strani)

VOLITVE USPELE -

GLASOVALO 89,7 % DELAVCEV - IZVOLILI SMO VSE SA-
MOUPRAVNE ORGANE IN DELEGACIJE

Na volišču v TOZD Vzdrževanje.

POSLOVANJE V LETU 1985

(Nadaljevanje s 1. strani)

PREGLED OSNOVNIH ELEMENTOV FINANČNEGA REZULTATA DO ŽELEZARNA ŠTORE BREZ TOZD TOVARNA TRAKTORJEV

Besedilo	v 000 din				
	Doseženo 1984	Doseženo 1985	Ind. (3:2)	GN 1985	Ind. (3:5)
1	2	3	4	5	6
CELOTNI PRIHODEK	26.224.109	48.044.972	183	41.501.383	115
od tega: IZVOZ	2.192.277	5.088.566	232	3.833.044	146
PORABLJENA SRED.	21.516.601	41.159.924	191	35.258.175	116
Primerljiva por.sr.		38.571.761	179		
Od tega: Am skupna	784.653	2.207.019	258	1.408.639	156
Am s pospešeno	(852.747)				
DOHODEK	4.707.508	6.885.048	146	6.243.208	110
Primerljivi dohodek		9.473.211	201		
OBVEZ. IZ DOHODKA	2.073.153	2.484.084	119	2.064.046	120
Primerljive obv.					
iz dohodka		4.691.230	226		
ČISTI DOHODEK	2.634.355	4.400.964	167	4.179.162	105
RAZPOREDITEV C.D.:					
- osebni dohodki	1.681.907	3.409.186	202	2.507.219	135
- rezervni sklad	139.548	155.639	111	212.046	73
- SSP: ostale potr. DO	87.263	148.462	168	187.080	103
- SSP: obč. SIS	31.445	45.993	147		
- SSP: stan. del	86.949	134.699	155	150.509	90
- POSLOVNI SKLAD:	704.494	654.855	92	1.122.308	58
- posojila in zdr.	249.666	380.863	152	440.107	86
- prosti del (OS in Obs)	454.828	273.992	60	682.201	40
IZGUBA	97.251	147.870	152	-	-

Primerjava finančnega rezultata, doseženega v letu 1985, z letom 1984 in z gospodarskim načrtom ter izkazani indeksi niso realni, če ne upoštevamo 80 %-ne stopnje inflacije. V izhodiščih za izdelavo gospodarskega načrta za leto 1985 smo razen nekaj izjem upoštevali na podlagi dogovorov 40 %-no stopnjo povečanja nabavnih in prodajnih cen naših proizvodov.

Celotni prihodek za leto 1985 znaša 52.206 milijonov dinarjev, kar je za 73 % več kot leta 1984 in le 9 % več, kot smo načrtovali. Skupno fakturirana eksterna realizacija predstavlja v celotnem prihodu 55 %, od te pa doseženi izvoz 6.058 milijonov dinarjev. Delež izvoza v celotnem prihodu je 11,6 %, v eksterni realizaciji pa 20,8 %. Izvoz v letu 1985 izražen v \$ smo dosegli brez TOZD Tovarna traktorjev v višini 15.801.664 \$, in to pretežno na konvertibilnem področju. V primerjavi z letom 1984 smo izvoz na konvertibilno področje povečali za 5 % in za 4,7 % presegli tudi načrtovani izvoz na konvertibilnem področju, klirinški izvoz pa smo zmanjšali v primerjavi z letom 1984 na 41 % ter le 25,3 % dosegli načrtovanega. TOZD Tovarna traktorjev je izvozila za 3.977.026 \$ ter uvozila za 3.355.484 \$. Stopnja pokritja uvoza z izvozom za Železarno Štore je 0,89.

Vpliv neplačane ali z veljavnimi plačilnimi instrumenti nezavarovane realizacije na finančni rezultat leta 1985 je v negativnem smislu v višini 255.705 tisoč dinarjev.

Realizacija, dosežena iz naslova prodaje proizvodov in storitev v okviru DO, predstavlja v strukturi celotnega prihodka 40 % in drugi prihodki 5 %. Med druge prihodke štejemo plačane aktivne obresti in pozitivne tečajne razlike, udeležbo na skupnem dohodu Interne banke SOZD SZ, viški, ugotovljeni ob inventurah, itd.

Porabljena sredstva, ki jih najprej pokrivamo iz celotnega prihodka, so v primerjavi z letom 1984 in v primerjavi z načrtovanimi narasla za več kot pa celotni prihodek. Skoraj 2/3 vseh porabljenih sredstev predstavlja vložek, t. j. ovrednotena poraba surovin in repromaterialov ter kovinski in nekovinski dodatki. Med porabljena sredstva oz. materialne stroške všteto tudi amortizacijo osnovnih sredstev, ki smo jo za leto 1985 obračunali v znesku 2,224 milijonov dinarjev, kar je za več, kot smo načrtovali in kar za 171 % več kot leta 1984. Tako smo uspeli obračunati amortizacijo v realni višini glede na visoko stopnjo inflacije v letu 1985. Amortizacija pa pomeni tudi še vedno neobdavčena kvalitetna sredstva.

Kot posledica spremenjenih zakonskih predpisov v letu 1985 spadajo med porabljena sredstva tudi pasivne obresti od vseh kratkoročnih kreditov in menične obresti, materialni stroški delovnih skupnosti, stroški plačilnega prometa in bančna provizija. Z upoštevanjem te spremembe so se primerljiva porabljena sredstva povečala v primerjavi z letom 1984 za 69 %. V letu 1985 so se izrazito povečale cene nekaterih materialov, električne energije, plina, prevozov, pa tudi stroški obresti zaradi politike visokih obrestnih mer, itd.

Primerljivi doseženi dohodek znaša za 1985. leto 9.839 milijonov dinarjev, kar pomeni povečanje v primerjavi z letom 1984 za 94 %, za načrtovanim pa zaostaja za 3 %. Uradno – po novih predpisih ugotovljeni

dohodek pa je le 6.725 milijonov dinarjev, razliko 3.114 milijonov dinarjev pomenijo obresti, materialni stroški DS, stroški plačilnega prometa in bančne provizije ter pospešena amortizacija, kar vse v letu 1985 bremeni porabljena sredstva. Iz skupnega dohodka krijemo najprej del vračila združenih sredstev drugim OZD ter nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi, nadalje stroške za storitve delovnih skupnosti, obresti od kreditov za osnovna sredstva ter druge obveznosti iz dohodka. Te druge obveznosti iz dohodka so prispevki in davki, obračunani na podlagi družbenih dogovorov, zakonov samoupravnih sporazumov, odločb, pogodb, itd. in so se za letom 1985 povečale v primerjavi z letom 1984 za 103 %.

Nekatere prispevke (Žel. gospodarstvu, El. gospodarstvu) smo morali obračunati in plačati še dodatno, v mesecu januarju 1986 za leto 1985.

Načrtovanega čistega dohodka nismo dosegli za 5 %, za 52 % pa smo ga povečali v primerjavi z letom 1984. Obračunani osebni dohodki za leto 1985 so se v masi v primerjavi z letom 1984 povečali za 99 % in za 34,5 % presegli načrtovane. Iz čistega dohodka smo namenili za sklad skupne porabe – za stanovanjsko izgradnjo skupaj 134.699 tisoč din, od tega za potrebe v DO 84 milijonov dinarjev. Sklad skupne porabe za ostale potrebe v DO smo formirali v višini 148 milijonov dinarjev ter za SIS nematerialne proizvodnje 46 milijonov dinarjev. Ostanek čistega dohodka za poslovni sklad so ustvarile le TOZD: Jeklarna, Valjarna I in Valjarna II, Jeklovlek ter Livarna valjev v skupni višini 654.855 tisoč dinarjev, od tega za akontacijo posojila za hitrejši razvoj manj razvitih ter obvezna združevanja po samoupravnih sporazumih 380.863 tisoč – dinarjev, tako je za financiranje obratnih sredstev iz poslovnega sklada ostalo še 273.992 tisoč dinarjev.

Skladno z zakonskimi določili smo formirali rezervni sklad v znesku 155.639 tisoč, ki bo zadoščal za kritje izgub iz leta 1985, ugotovljenih pri TOZD Elektroplavž in aglomeracija v višini 97 milijonov ter Livarni strojne litine v višini 50 milijonov dinarjev.

Skupna, uradna izkazana akumulacija je za leto 1985 dosežena v znesku 1.098 milijonov dinarjev. Poslovni sklad posameznih temeljnih organizacij smo direktno povečali tudi za efekt revalorizacije zalog surovin in materialov ter zalog iz proizvodnje, in to za 2.043 milijonov dinarjev, kar je izključno namenjeno za financiranje obratnih sredstev oz. zalog. Efekt revalorizacije zalog pri TOZD Tovarna traktorjev v višini 183 milijonov dinarjev smo v celoti porabili za znižanje izgube, delno tudi pri TOZD Elektroplavž. Zaradi uvedbe postopka redne likvidacije nad TOZD Tovarna traktorjev preostale izgube pri tej temeljni organizaciji ne bomo pokrivali. TOZD Elektroplavž in Livarna strojne litine bosta imeli sicer izgubo krito, vendar sta dolžni ukrepati skladno z zakonskimi določili, ki se nanašajo na temeljne organizacije, ki poslujejo z izgubo.

ZAKLJUČEK: Za leto 1985 je značilno, da v celotni državi nismo dosegli cifer, ki smo jih načrtovali v programu dolgoročne gospodarske stabilizacije, zlasti še glede inflacije in izvoza. V letošnjem letu bodo bistvene spremembe v finančno – ekonomskem sistemu, prav tako v obračunskem sistemu, ki naj bi prispevale k finančni utrditvi gospodarstva in bank. V Železarni Štore smo že v letu 1984 začeli z izvajanjem pomembnih investicijskih naložb, ki so se nadaljevale v letu 1985 in se bodo še v letu 1986 ter dalje. Te naložbe pomenijo na eni strani posodobitev tehnoloških procesov, omogočale pa bodo tudi kvalitetnejšo proizvodnjo. Od kvalitetne in kvantitetne proizvodnje so v večjem delu, poleg zunanjih dejavnikov, odvisni tudi finančni rezultati, za realizacijo le-teh pa je potrebno kvalitetno delo tudi na vseh drugih področjih poslovanja in pravilna poslovna politika v delovni organizaciji.

Vodja DS za finančne in računovodske posle
KOŠEC FRANJA, dipl. oec.

Na volišču v TOZD KK.

XI. redna letna konferenca DIATI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Rezultati pričajo, da smo zaspali na priborjenih pozicijah, čeprav smo lani uspešno uredili vprašanja nagrajevanja inovatorjev.

Ob množici stališč in napotkov, ki jih v zadnjem času producirajo različni družbeni subjekti, se v praksi stanje le počasi spreminja. V šolah naši bodoči delavci ne pridobivajo nobenih znanj za inventivno delo. Tehnično naravoslovni poklici so bili dolgo let podcenjevani.

Vendar pa so najpomembnejša vprašanja, ki jih lahko rešujemo v Železarni. Inventivna dejavnost bi lahko bila večkrat in bolj poglobljeno na dnevnem redu poslovnih konferenc. Na njih bi lahko tudi proučili razmere v sredinah, od koder je zelo malo ali nič inventivnih predlogov. Nekatere delovne skupnosti so bile še posebej pozvane, da več storijo na tem področju, saj netehničnih inovacij v Železarni, razen nekaj izjem, ni bilo že vrsto let. Žal pa njihovih predstavnikov na konferenci ni bilo, čeprav so bili povabljeni.

Skrajni čas je že, da uredimo vprašanje inovacijskega dohodka, ki bi lahko bil pomemben kazalec uspešnosti poslovanja, inventivna dejavnost pa bi bila bolj usmerjena in podprta s poslovno politiko in njenimi cilji.

Del OD, ki bo izplačan vsem zaposlenim na osnovi inovacij, naj bo vzpodbuda vsem za nadaljnja prizadevanja, od katerih je odvisno, ali bo ta oblika izplačila možna tudi v naslednjih letih.

Dosedanje delo društva, ki je eden glavnih motorjev inventivne dejavnosti, je bilo ocenjeno kot uspešno, program za leto 1986, ki bo vseboval vse bistvene pripombe iz diskusije, pa bo objavljen v Informatorju.

Tratnik

Nagrajenci DIATI za leto 1985

1. Inovator leta

LEBAN Jože, dipl. ing. TOZD Livarna I. in

JEVŠNIK Peter, TOZD Livarna I. za inovacijo »Racionalnejše delovanje sušilnih peči IGNIS«, s katero je bilo v lanskem letu prihranjeno 35,658.443 din.

2. Množični inovator

VREČAR Cvetko, DS Priprava proizvodnje, za osem priznanih inovacij v letu 1985.

3. Najuspešnejši inovator z netehničnega področja

KLAJNŠEK Albin, DS za komercialne posle in

KLINKE Anton, ing. TOZD Vzdrževanje, za koristni predlog »Korišćenje etažnih skladišnih prostorov«.

4. Najuspešnejši inovator s področja humanizacije dela

NUNČIČ Jože, TOZD Jeklovlek in

ČATER Stanislav, TOZD Jeklovlek, za serijo izboljšav centralnega hladilnega sistema, ki je bistven element zdravega delovnega okolja v Jeklovleku (9 izboljšav).

Člani upravnega odbora Diati v letu 1986

Predsednik:

Marolt Boris, dipl. ing., Jeklovlek

Podpredsednik:

Manojlovič Gojko, dipl. ing., Jeklarna

Tajnik:

Šumej Anton, Vzdrževanje

Blagajnik:

Logar Branko, Mehanska obdelava

Člani:

Drofenik Marjan, dipl. ing., DS PP

Tucić Vasilije, dipl. ing., DS PP

Hiti Edvard, DS RRI

Potrata Florjan, Valjarna I

Božiček Bojan, Valjarna II

Strohmaier Mirko, dipl. ing., Livarna II

Basle Ivan, Energetika

Nadzorni odbor:

Haler Ferdo, ing., Valjarna II

Ramšak Marjan, Vzdrževanje

Selčan Franc, Kontrola kakovosti

Častno razsodišče:

Škorjanc Leopold, Vzdrževanje

Mackošek Marjan, dipl. ing., DS PP

Hernavs Emil, ing., Jeklovlek

SEZNAM NOVIH INOVATORJEV V LETU 1985

TOZD A:

TOZD B:

1. Arsenovič Miladin
2. Ivani Džin

TOZD C:

1. Fijavž Ljupko
2. Koželj Emil
3. Zavšek Stanko
4. Zavšek Ferdo

TOZD D:

1. Bevc Hinko
2. Centrih Daniel
3. Kompolšek Karel
4. Kovač Drago
5. Lubej Anton
6. Mikez Željko
7. Podgoršek Edvard
8. Šafran Dušan
9. Voga Franc
10. Zajtl Franc
11. Zidar Vinko

TOZD E:

1. Brenk Mirko
2. Čater Mirko
3. Fajdiga Franc
4. Golec Franc
5. Holcinger Srečko
6. Klajnšek Branko
7. Knez Anton
8. Lončar Željko
9. Lojen Slavko
10. Markošek Dani
11. Nunčič Jože
12. Obreza Dušan
13. Pavlič Srečko
14. Pertinač Stane
15. Skok Anton
16. Slapšak Karel
17. Slomšek Jože
18. Štefanac Milan
19. Šafran Marjan
20. Vizjak Silvo
21. Vodeb Martin
22. Zupan Jože
23. Zalokar Janko

TOZD F:

1. Dečman Vili
2. Marton Karolj

TOZD G:

1. Bukovšek Branko
2. Fidler Marjan
3. Golec Branko
4. Javornik Ivan
5. Kreuh Milan
6. Senica Frido
7. Škornik Emil

TOZD H:

1. Rakuša Branko
2. Novak Marko
3. Kačičnik Jurij

TOZD L:

1. Abram Milan
2. Čretnik Stanko
3. Gradič Janez
4. Kline Anton
5. Kasenburger Roman
6. Klinar Božo
7. Mernik Slavko
8. Pavlič Božo
9. Paj Anton
10. Romih Ivan
11. Repec Franc
12. Šešerko Miran
13. Turnšek Jernej
14. Vrešak Anton
15. Zidar Slavko

TOZD M:

1. Leskošek Leon
2. Rebernik Marjan

TOZD N:

TOZD R:

1. Butinar Darko
2. Guček Anton
3. Romih Zdravko
4. Vizjak Ivan
5. Zupanc Franc

DS Z₂:

1. Ramšak Anton

DS Z₄:

1. Pišek Alojz

ZUNANJI:

1. Mastnak Vinko
2. Ravnikar Ivan
3. Tabakovič Hasan

Skupaj 79 novih inovatorjev

Volišče v TOZD Transport.

PORTRET INOVATORJA

ZAJTL FRANC

Danes predstavljamo tov. ZAJTLA FRANCA iz armaturne delavnice. V Železarni Štore je zaposlen peto leto na delovnem mestu strugarja. To je njegovo prvo delovno mesto.

KDAJ STE SE PRVIČ SREČALI Z INOVACIJSKIM DELOM?

V valjarni smo imeli predavanje v okviru inovacijskih krožkov; nato smo se formirali po skupinah, v katerih smo začeli razmišljati, kako priti do inovativnim delom.

KAJ VAS JE PRIVEDLO V RAZMIŠLJANJE, DA USTVARITE PRVO INOVACIJO?

Inovacijski krožki so me navdušili. V delavnici smo si zabeležili celo vrsto problemov, ki bi jih lahko z inovacijami odpravili. Vsaka skupina iz svoje stroke se je potem pričela konkretno ukvarjati s problemi.

KATERA JE BILA PRVA INOVACIJA IN KAKŠNO JE BILO ZADOVOLJSTVO OB TEM?

Prva inovacija, ki smo jo delali teamsko, je bila »Izboljšava prenašanja kaliber iz valjev na valj.« V skupini nas je bilo najprej 6, do konca pa sva jo napravila dva.

Zadovoljstvo ob tem je bilo predvsem to, da je bilo tudi moje delo nato lažje in natančnejše.

KOLIKO INOVACIJ STE NAREDILI OZ. PRI KATERIH STE BILI SOAVTOR?

Do sedaj sem naredil eno sam in eno teamsko.

TA, KI STE JO SAMI NAREDILI, KAKO SE IMENUJE?

»Držala za vpenjanje keramičnih videa ploščic.« Izboljšava ob tem je lažje in hitreje delo ter boljša kvaliteta.

KAJ POČNETE V PROSTEM ČASU? PRIPRAVLJATE INOVACIJE TUDI DOMA?

O inovativnem delu razmišljam in ga pripravljam le v službi. Posebnega hobija nimam, rad pa imam šport.

VAŠE PRIPOROČILO BODOČIM INOVATORJEM?

Vsak mora najti svoj motiv; jaz sem ga našel v problemih na svojem delovnem mestu, vzpodbuda za začetek pa se je rodila v inovacijskih krožkih.

Ana T.

Obravnavane inovacije

Izvršilni odbor DS investicije in razvoj je na 16. seji dne 13. 12. 1985 pri obravnavi inovacij sprejel naslednji **sklep**:

1. Za inovacijski predlog tov. Hitija Edvarda iz DS investicije in razvoj št. 1179, »Konstrukcija talilnika srednje frekvenčne peči nad 1000 Hz«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno plačilo.

Komisija za gospodarjenje TOZD Jeklovlek je na 8. redni seji dne 27. 12. 1985 pri obravnavi inovacij sprejela naslednje **sklepe**:

1. Za inovacijo tov. Nunčiča Jožeta iz TOZD Jeklovlek in tov. Šumeja Antona iz TOZD Vzdrževanje št. 1019, »Sprememba krmiljenja transporterja«, se odobri izplačilo prvega posebnega plačila na osnovi prihrankov 447.702 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2c.

2. Za inovacijski predlog tov. Holcingerja Srečka iz TOZD Jeklovlek št. 1185, »Izdelava vzorcev za modele vodil za ravnalni stroj«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno plačilo.

3. Za inovacijski predlog tov. Himmelreicha Branka in tov. Urleba Ivana iz TOZD Vzdrževanje št. 1199, »Izboljšava na stroju za razrez materiala«, se sprejme. Avtorjema pripada pavšalno plačilo.

4. Za inovacijski predlog tov. Kalkana Osmana, tov. Čaterja Staneta in tov. Zupana Jožeta iz TOZD Jeklovlek št. 1198, »Avtomatsko zapenjanje ročic na vlečni klopi STT«, se sprejme. Avtorjem pripada pavšalno plačilo.

Delavski svet TOZD Tovarne traktorjev je na 24. redni seji dne 25. 12. 1985 pri obravnavi inovacij sprejel naslednji **sklep**:

1. Za inovacijski predlog tov. Krajncarja Karlija, tov. Piška Alojza, ing. in tov. Mastnaka Vinka, dipl. ing. iz DS za investicije in razvoj št. 1174, »Vgradnja domačega motorja DM 33 T v traktor STORE 502 – 504«, se sprejme. Avtorjem pripada pavšalno plačilo.

Komisija za gospodarjenje TOZD DPG je na 2. seji dne 25. 12. 1985 pri obravnavi inovacij sprejela naslednji **sklep**:

1. Za inovacijski predlog tov. Halerja Ferdinanda, ing. in tov. Podgorška Edvarda iz TOZD Valjarna II. št. 1135, »Stojalo za PVC vrečke – odpadke«, se sprejme. Avtorjema pripada pavšalno plačilo.

Komisija za gospodarjenje TOZD Energetika je na 3. izredni seji dne 26. 12. 1985 pri obravnavi inovacij sprejela naslednje **sklepe**:

1. Za inovacijo tov. Kolarja Mirka iz TOZD Mehanska obdelava št. 495, »Dvojna zvezda za struženje gorilnikov – telo«, se odobri izplačilo tretjega posebnega plačila na osnovi povprečnih prihrankov 34.806 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2b.

2. Za inovacijo tov. Rojca Martina iz TOZD Vzdrževanje št. 867, »Prilagoditev drsnih ležajev polzastega transporterja«, se odobri izplačilo drugega posebnega plačila na osnovi povprečnih prihrankov 289.670 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2a.

3. Za inovacijo tov. Ojstrška Andreja iz TOZD Energetika št. 877, »Vgraditev izpustnih ventilov v zgoščevalac in KSU reaktor«, se odobri izplačilo drugega posebnega plačila na osnovi povprečnih prihrankov 27.732 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 1b.

Komisija za gospodarjenje TOZD Livarna II. je na 14. seji dne 25. 12. 1985 pri obravnavi inovacij sprejela naslednje **sklepe**:

1. Za inovacijo tov. Oprešnika Ivana in tov. Korošca Alojza iz TOZD Livarna II. št. 799, »Sprememba odpraševalne naprave na stroju št. 2 in 3. v SM jedrarni«, se odobri izplačilo drugega posebnega plačila na osnovi povprečnih prihrankov 462.670 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2b.

2. Inovacijski predlog tov. Škornika Emila iz TOZD Livarna II. št. 1168, »Napeljava kabla na žerjavu št. 3«, se sprejme. Avtorju pripadajo tri posebna plačila.

3. Inovacijski predlog tov. Senice Marjana iz TOZD Vzdrževanje in tov. Jevševarja Jožeta iz TOZD Livarna II. št. 1169, »Preureditev ventila in izdelava zaščitnega ohišja telesa ventila«, se sprejme. Avtorjema pripadajo tri posebna plačila s faktorjem ustvaritvene sposobnosti 3b.

4. Inovacijski predlog tov. Vrečarja Cveta iz DS PP-TOZD Liv. II. in tov. Tomljeta Janeza iz TOZD Livarna II. št. 1191, »Konstrukcija konti palete PK – 1 za term. obdelavo konti profilov v livarni II«, avtorjema pripadajo tri posebna plačila s faktorjem ustvaritvene sposobnosti 2b.

Komisija za gospodarjenje TOZD Transport je na 20. redni seji dne 16. 1. 1986 pri obravnavi inovacij sprejela naslednji **sklep**:

1. Za inovacijo tov. Gornika Ivana in tov. Mernika Slavka iz TOZD Vzdrževanje št. 1042, »Izboljšava na TATRI SN 2«, se odobri izplačilo prvega posebnega plačila. Izračunano je bilo na osnovi prihrankov 1.418.896 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2b.

Komisija za gospodarjenje TOZD Jeklarna je na 9. redni seji dne 14. 1. 1986 pri obravnavi inovacij sprejela naslednja **sklepa**:

1. Za inovacijo tov. Romiha Franca iz TOZD Jeklarna, tov. Simoniča Dragana iz TOZD Livarna II. in tov. Čanžeka Vlada iz TOZD Jeklarna št. 1105, »Uporaba odpadnega peska za zasutje pretočnih ponov«, se odobri izplačilo prvega posebnega plačila. Izračunano je bilo na osnovi prihrankov 1.837.230 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2a.

2. Inovacijski predlog tov. Jošta Avgusta iz TOZD Jeklarna št. 1141, »Premestitev omejitvev odpiranja košare«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno plačilo.

Komisija za gospodarjenje TOZD Valjarna I. je na 14. redni seji dne 27. 1. 1986 pri obravnavi inovacij sprejela naslednja **sklepa**:

1. Za inovacijo tov. Veselaka Staneta in tov. Bračuna Srečka iz TOZD Vzdrževanje št. 547, »Izboljšava na koračni peči CER«, se odobri izplačilo tretjega posebnega plačila. Izračunano je bilo na osnovi povprečnih prihrankov 1.177.602 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 3a.

2. Inovacijski predlog tov. Hrastnika Konrada iz TOZD Valjarna I. št. 1208, »Sprememba zakladanja potisne peči«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno plačilo.

Komisija za gospodarjenje TOZD Livarna I. je na 11. seji dne 29. 1. 1986 pri obravnavi inovacij sprejela naslednje **sklepe**:

1. Za inovacijo tov. Perparja Ota iz TOZD Livarna I. št. 838, »Sprememba oboda forme za sestavljanje zobnika«, se odobri izplačilo drugega posebnega plačila na osnovi povprečnih prihrankov 325.794 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2b.

2. Za inovacijo tov. Paviča Milana iz TOZD F in tov. Krajncarja Franca iz TOZD H št. 784, »Orodje za vpenjanje V – 20 kokil na stroj«, se odobri

(Nadaljevanje na 5. strani)

Franulič Anton – predsednik konference OOZS ŽŠ

Kadrovska komisija pri Konferenci OO ZS ŽŠ je ob pripravah na vodstvo našega sindikata imela zahtevno nalogo ob iskanju primerne kandidata za novega predsednika Konference OO ZS ŽŠ.

KAKO SI SPREJEL PREDLOG, DA TO FUNKCIJO PREVZAMEŠ?

Moram reči, da sem bil presenečen, ker nisem mislil na to, da bi me lahko predlagali za novega predsednika.

Teško je govoriti o občutkih, ki jih imaš, ko se odločaš o tem. Mislim predvsem na to, da v kolikor bom sprejel predlog in če bom izvoljen, da se moram lotiti dela z vso resnostjo in odgovornostjo, sicer je bolje, da funkcije sploh ne sprejemem.

TAKOLE SE JE ZAČEL POGOVOR S TOV. FRANULIČEM, NOVIM PREDSEDNIKOM KONFERENCE OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZVEZE SINDIKATOV ŽELEZARNE ŠTORE. ČEPRAV GA VSI DOBRO POZNAJO, VSEENO NEKAJ OSNOVNIH PODATKOV. ROJEN LETA 1948 v CELJU, ZAPOSLEN V NAŠI DO OD LETA 1968 – VSEKOZI V KOMERCIALI; ČLAN ZK JE OD LETA 1969, VSEKOZI AKTIVEN DRUŽBENO-POLITIČEN DELAVEC.

KAKO SI SI ZAMISLIL DELO PREDSEDNIKA IN ALI SI SE ŽE DOBRO VŽIVEL VANJ?

Ko popriješ za delo, se vanj hitro vživiš, saj ti delo in razna problematika to narekujejo, tako da niti ni časa za dolgo vživljanje v delo in za iskanje samega sebe.

Nisem profesionalni predsednik konference, kot si nekateri morda narobe razlagajo. Še vedno opravljam določena dela in naloge v DS za komercialne posle, seveda v dogovoru s to delovno sredino. Več časa sicer posevečam sindikatu, vendar ne želim izgubiti kontakta z delom v komerciali.

Strokovne službe imajo nalogo, da uredijo moje nadomeščanje v DS za komercialne posle v času opravljanja funkcije. Prav tako so dolžni pripraviti predlog postopka za spremembo organizacije, kjer bo delovno mesto predsednika Konference OO ZS ŽŠ organizacijsko opredeljeno in ustrezno ovrednoteno. O tem bo še treba razmisliti in razpravljati.

KAJ MENIŠ O VPLIVU SINDIKATA PRI NAS V ŽELEZARNI?

Kakršenkoli je vpliv delovanja sindikata v ŽŠ, je najprej treba vedeti, da mu moramo izboriti tisto mesto in vpliv, ki mu v naši socialistični, samoupravni, demokratično urejeni družbi pripada. V praksi so problemi seveda vedno prisotni in s tem tudi razne konfliktne situacije, ki jih je potrebno reševati.

Družbeno-ekonomske razmere in vloga delavskega razreda v praksi še niso vedno in povsod dosledno uresničene, zato je potreben nenehen ustvarjalni napor vseh organiziranih sil, pri tem pa ima v združenem delu še posebno pomembno vlogo sindikat.

Ob široki paleti nalog, ki jih ta družbeno-politična organizacija ima, omenjam prizadevanja za tak položaj delavskega razreda, kot je določen v ustavi, zakonskih in drugih samoupravnih splošnih aktih.

In še nekaj. Čeprav je sindikat najširša organizacija delavskega razreda, vendarle ni edina družbeno-politična organizacija, ki zastopa interese delavcev. Ne smemo tudi zanemariti spremljanja, povezovanja, sodelovanja in nudenja pomoči pri delu samoupravnih organov in delegacij, družbeno-političnih skupnosti in v samoupravnih interesnih skupnostih. S povezanim in organiziranim pristopom pri raznih nalogah in akcijah smo učinkovitejši.

FUNKCIJO PREDSEDNIKA OPRAVLJAŠ ŽE OD NOVEMBRA, TOREJ SKORAJ TRI MESECE. IMAŠ OBUČUTEK NA OSNOVI DEJSTEV, DA SINDIKALNO DELO USPEVA V RAZREŠEVANJU RAZLIČNIH PROBLEMOV? ČUTIŠ KAKŠNE ZAVIRALNE POTI?

V tem kratkem obdobju je težko govoriti o tem, kako smo oziroma nismo uspešni. Mnogo je odvisno od nas samih in od našega kvalitetnega

dela, ampak ne samo od Konference OOZS, temveč tudi vseh osnovnih organizacij in širših dejavnikov.

Zaviralne poti? Ne, v tem trenutku še ne. Vendar želim poudariti naslednje. Če bomo imeli samo mnogo sestankov, kjer bomo sprejemali kupe sklepov, ki ne bodo realizirani, potem je ves naš trud zaman. Zato apeliram na vse, ki so tako ali drugače zadolženi za realizacijo sklepov, dogovorov, predlogov . . . da opravljajo svoje delo resno in odgovorno. Tako bodo problemi lahko odpravljeni, še preden se bodo pojavili.

Če bom naletel na zaviralne poti?

Nisem navajen molčati in tudi vztrajam, ne glede na to, kje se bo problem pojavil. Vendar bom prej problematiko dobro preveril.

POMOČ ZA DELO IMAŠ V DVEH PODPREDSEDNIKI. TO STA TOV. KOČMAN VOJKO IN BORŠIČ JOŽE. KAKO SI OB IZVRŠEVANJU ZADANIH NALOG DELITE DELO?

Oba podpredsednika sta delovna in izvršujeta zadane naloge. Večji del nalog zaradi boljših pogojev dela (omenil sem jih že) v osnovi pripravim sam, nato pa se dogovarjamo in usklajujemo delo ter pripravljamo končne predloge.

Teško bi v tem trenutku ocenil, kaj pomeni imeti dva podpredsednika. Sam namreč nisem pristaš takšnih variant, vendar prepustimo presojo tega časa.

Res je, čas bo povedal svoje. V tem obdobju je po izjavi predsednika in verjetno tudi po mnenju bralcev – sodelavcev že povedal, da je novo vodstvo sindikata v delu aktivno. Želimo jim uspešen mandat z uspešnim uresničevanjem zadanih nalog in ciljev, pri čemer pa seveda ne smejo ostati sami.

Predsedniku tov. Franuliču Antonu hvala za prijeten klepet in še, čeprav zapoznelo, iskrene čestitke k izvolitvi! Enako velja seveda za tov. Kočmana Vojko in Boršiča Jožeta.

Ana T.

PREŠERNOVA DRUŽBA LJUBLJANA, Opekarska 4/a

RAZPISUJE

deset denarnih nagrad za najboljše poverjenike v letu 1986 v skupni vrednosti 360.000.– dinarjev

in

VABI K SODELOVANJU

nove poverjenike – honorarne sodelavce za prodajo in zbiranje naročil za knjige.

K sodelovanju vabimo večje število honorarnih – predvsem mlajših in komunikativnih sodelavcev vseh poklicev, ki imajo radi lepe slovenske knjige in jih želijo širiti med bralce.

Poleg posameznikov v tovarnah, krajevnih skupnostih, knjigarnah, knjižnicah, šolah in drugih ustanovah lahko postanejo poverjeniki Prešernove družbe tudi osnovne organizacije sindikata, krajevne konference SZDL, društva in drugi, ki so pripravljani zbirati naročila svojih članov.

Poverjeniki dobe za stroške svojega dela materialno nadomestilo, sorazmerno z vrednostjo zbranih naročil, najboljši pa prejmejo vsako leto še posebna priznanja in denarne nagrade.

Prijave pošljite na naslov: PREŠERNOVA DRUŽBA, LJUBLJANA, Opekarska 4/a, p. p. 9.

Obravnavane inovacije

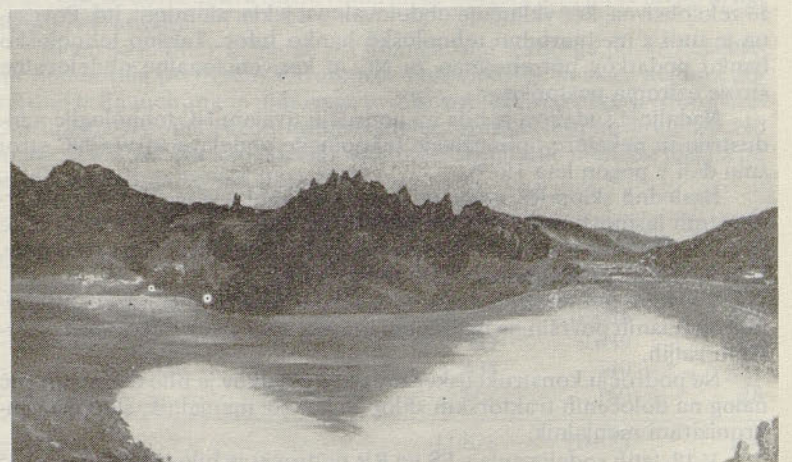
(Nadaljevanje s 4. strani)

izplačilo drugega posebnega plačila na osnovi povprečnih prihrankov 3,821.361 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2b.

3. Za inovacijo tov. Koržeta Jožeta in tov. Flisa Draga, ing. iz TOZD Vzdrževanje št. 880, »Rekonstrukcija hladilne posode induktorja BBC peči«, se odobri izplačilo drugega posebnega plačila na osnovi povprečnih prihrankov 3,152.175 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2a.

4. Inovacijski predlog tov. Vrečarja Albina iz TOZD Mehanska obdelava št. 1151, »Predelava zobnika v bočnico«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno plačilo.

Služba za inovacije
Erna Slapnik

Slivniško jezero – olje (Barič)

PO POTEH ŠTIRINAJSTE

Kot nekoč, pred dobrimi štirimi desetletji, se je v nedeljo dopoldan, 9. februarja, bližala raztegnjena kolona pohodnikov po poteh legendarne XIV. divizije z zasnežene Svetine. Snega do kolen, skorajda do pasu, veter in še kar naprej je snežilo. Pravzaprav je bilo lepo gledati te mlade pohodnike (med njimi »Striček«, borec, udeleženec resničnega pohoda v tistih težkih časih), kako so vedrih oči, od mraza in vetra ožganih lic prihajali proti kompolski šoli.

Letošnjega pohoda se je udeležilo okoli 70 mladih, med njimi pripadniki naše JLA, teritorialci iz naše KS, pa rezervni starešine, predstavniki DPO in tudi nekdanji borci.

Kompolčani so jim, kot ponavadi, pripravili gostoljuben sprejem. Ob skodelici čaja in dobrem domačem kruhu so se pohodniki posedli na klopi in stole, pa tudi kar na tla. Ja, pot je bila res naporna. Po zakuski in prijetnem kramljanju so pionirski kompolske šole pod vodstvom Štefke Plank zapeli himno XIV. in še dve partizanski in imeli krajši recital. Predsednik štorskega združenja borcev, Milko Starc, pa je v govoru orisal pomen pohoda XIV., pozdravil vse navzoče in pohodnikom zaželel srečno in varno pot proti Dramljam in Dobrni.

Pohodniki so od Laškega v soboto prišli na Svetino, kjer so imeli partizanski miting, kulturni program in tudi malce veselja; prav na ta dan so Svetinčani praznovali vedno veselega pusta. Po nočnem počitku so se v

nedeljo zjutraj »spustili« s Svetine, obiskali Kompole in ob 10. nadaljevali pot do spomeniškega obeležja na Opoki. Tu so, vendar bolj varno kot pred tolikimi leti, prečkali Voglajno, železniško progo, položili venec k spomeniškem obeležju, še prečkali cesto in se »varno« izgubili med Ogorevsko gričevje proti Dramljam.

Štorsk planinsko društvo je s svojimi vodiči varno vodilo pohodnike s Svetine proti Dramljam.

S stalnim udeležencem pohodnikov XIV. divizije in tudi resničnim udeležencem takratnega legendarnega pohoda, Brankom Defarjem-Stričkom, sem se malce pogovarjal. Kljub letom se ne da. Vesel je mladih, sploh letos, saj so bili izredno disciplinirani in požrtvovalni.

Branko Demfar je malo pokritiziral nekdanje borce, ki so še pri močeh in bi se lahko udeležili tega enkratnega pohoda, kajti mladi mnogo sprašujejo in upravičeno so radovedni, kako je bilo v tistih vojnih časih, več kot štirideset let nazaj. Da, tudi drugo leto bo šel Branko Demfar-Striček, če bo le pri močeh in zdravju, z mladimi na pohod.

Prav vsi pohodniki zaslužijo pohvalo, saj so prehodili pot dolgo nad 250 km, od Sedlarjevega do Ljubnega. Letos je bilo nekoliko manj pohodnikov, vendar so se ti izredno izkazali v hudem mrazu in nepričakovanem visokem snegu. Bistvo pohoda po poteh XIV. je sporočilo, spomin na težka vojna leta, ki naj ga naša mladina odnese s seboj v življenje.

Kljub nekaterim pomislekom, ali mora biti pohod pozimi in točno po nekdanji poti, menim, da naj bi pohod ostal na dneve, ko se je legendarna XIV. divizija resnično prebijala po Štajerski, borec se za svobodo. Je pa potrebno, da bi se držali tudi resnične nekdanje poti. Vsako spreminjanje datuma pohoda, ko bo, recimo lepše vreme, ali pa izbirati lažjo pot, je potvarjanje zgodovinskih dogodkov iz tistih težkih, a vendar svetlih dni boja za svobodo in lepši jutri.

VER

Pomembno priznanje v naši železarni

V mesecu decembru 1985 je slavila Fakulteta za strojništvo Ljubljana, z njo pa tudi vsa strojniška slovenska javnost, vključno z industrijo, velik jubilej: 65-let začetka študija strojništva in 40-let visokošolskega študija strojništva v Sloveniji. Iz skromnih začetkov študija štirih semestrov strojništva v predvojni Jugoslaviji se je razvila v povojnih letih v pomembno popolno izobraževalno in raziskovalno dejavnost. To je danes institucija, ki simbolizira domače znanje in razvoj lastne industrije.

Ob tem jubileju so bila podeljena priznanja nekaterim delovnim organizacijam v Sloveniji in Jugoslaviji za dosedanje medsebojno uspešno in dobro strokovno sodelovanje in iz tega izhajajoče rezultate dela. Tako je tudi naša Železarna dobila takšno priznanje: Svečano listino s spominjsko plaketo.

ŽS sodeluje s Fakulteto za strojništvo (FS) že od prvih povojnih let, ko je bila FS vključena v konstruiranje prvih večjih mostnih dvigal v ŽS, kakor tudi nekaterih strojev in večjih pripomočkov. Začetek sodelovanja na razvojno – raziskovalnem (RR) področju pa sega od skromnih začetkov v letu 1968 in vse do danes, ko je ta dejavnost že precej razširjena. Sodelovanje je potrebno tako železarni kot fakulteti in je nujno za nadaljnji razvoj tehnične znanosti in tehnologije.

In v čem je sodelava na RR področju? FS je izvedla delno z našo sodelavo vrsto RR nalog, ki so dale rezultate v našem produkcijskem in tehnološkem procesu. Sodelovanje se je začelo s sistematskimi raziskavami obdelovalnosti naših valjčnih in drugih litin, ter geometrije kakor kvalitete rezalnih orodij. Na tem področju se deluje nenehno še sedaj, ker se razvijajo novo kvalitete rezalnih in tudi osnovnih materialov, strojev, orodja itd. Izsledki so vnešeni v banko tehnoloških podatkov, ki je danes že zelo obširna, ker vključuje obdelovalnost jekla, aluminija itd. Povezana je tudi z mednarodno tehnološko banko Infoc. Takšno tehnološko banko podatkov potrebujemo za NC in konvencionalne obdelovalne stroje oziroma postopke.

Nadaljnja sodelava je bila na področju uvajanja NC tehnologije v industrijo in nekatere optimizacije tehnologije obdelave (prvi CNC stroj smo dali v pogon leta 1979).

Naslednji sklop RR nalog se nanaša na ugotavljanje dinamičnih trdnostnih lastnosti nodularne in poljeklene litine; nadalje na tribološke oziroma obrabne lastnosti teh materialov. To so tehnične karakteristike, ki zelo zanimajo porabnike naših materialov.

V sklopu tehnoloških nalog so izdelane raziskave področja integritete obdelanih površin na brušenem in vlečenem jeklu, kakor tudi obdelanih valjih.

Na področju konstrukcijskega razvoja izdelkov je bilo narejenih več nalog na določenih traktorskih sklopih, kot so: menjalnik, sklopka, sinhronizirani menjalnik.

V 18. letih sodelovanja s FS na RR področju je bilo izdelanih nad 35 raziskovalnih nalog z navedenih in še drugih področij proizvodnega

Priznanje, ki nam ga je dodelila Fakulteta za strojništvo

strojništva. V razvojnih teamih sodeluje okrog 10 strokovnjakov fakultete in približno toliko tudi naših strokovnjakov. Mešano sestavljeni teami omogočajo hitrejši pretok in realizacijo rezultatov v praksi.

Ob priliki navedenega jubileja je primerno, da FS nekoliko podrobneje predstavimo, kar pa bomo storili v prihodnji številki našega glasila. CERNAK F.

DVE PESMI NAŠEGA SODELAVCA

OBUP

Dobro vem,
kaj obup je,
strto srce,
in lažno upanje.
Dobro vem, kako je,
ko ostaneš sam,
brez vere in ljubezni,
ki naj bi bila
tvoj novi dan.
Dobro vem,
kaj prepad je,
brezno temno,
katero v tebe zre.
Vse to sem preživel.
Ves ta obup
iz sebe izžel.
In glej,
videl novi sem dan,
lep, sončen,
poln resnice,
boleče,
vendar z okusom sreče.

Žunter

POT

Čas je naš
suženj.
Veliki so minili,
vendar tebe
niso spremenili.
Čas starega RIMA,
srednjeveška tema,
zgodnji kapitalizem,
negacija negacije
in tu je socializem.
In kako
se sedaj imenuješ?
V katerega boga veruješ?
Znanja nimaš,
toda ti odločaš,
o svobodi,
o moralni modi.
Znanja nimaš,
a dobri s tabo smo.
Na vse naše ukaze
se lahko
demokratično strinjaš.

Žunter

Poslovanje interne banke slovenskih železarn v letu 1985

1. Splošni pogoji poslovanja

Najprej kaže reči nekaj o splošnih gospodarskih razmerah, s katerimi smo se lani srečevali. Za te že nekaj let nazaj ugotavljamo, da se vedno bolj zastrujejo, pa čeprav se ekonomska politika nenehno trudi, da bi jih sanirala. Žal pa gospodarstva ne zdravimo na pravi način in zato so znaki njegove nestabilnosti vedno bolj očitni. Najbolj prihajajo do izraza v visoki inflaciji. Lani decembra so bili na primer po uradnih podatkih življenjski stroški v Sloveniji kar za 86,8 % višji kot leto poprej. Cene industrijskih izdelkov so v tem času porastle še hitreje, kar za 94 %. Še bolj pa zaskrbljuje to, da inflacija za sedaj ne kaže nobenih znakov umirjanja, pač pa se nasprotno še stopnjuje. Prejšnji mesec so na primer cene porastle celo za okoli 8 %, kar ustreza letni stopnji inflacije 150 %.

Inflacija pa ni edini gospodarski pojav, ki zaskrbljuje. Srečujemo se namreč tudi z nizkimi stopnjami rasti (industrijska proizvodnja je lani porastla v Sloveniji le za 1,2 %), skromno rastjo izvoza, zniževanjem reproduktivne sposobnosti gospodarstva, vedno večjimi socialnimi razlikami, ogromnimi izgubami v bančnem sistemu, in še bi lahko kaj naštel. Skratka, na večini področij se razmere še naprej slabšajo, kar pomeni, da se kriza, v katero smo že pred leti zašli, še naprej pogloblja. To pa nas lani očitno ni motilo, da ne bi kot družba ubrali prav zanimivo obnašanje pri delitvi. Pri osebnih dohodkih smo namreč začeli resno tekmovali z inflacijo in pri tem smo bili vsaj kratkoročno gledano kar uspešni. V slovenskem gospodarstvu se je na primer lani povprečni osebni dohodek povečal za 95,7 %, kar je precej več od rasti življenjskih stroškov; tako da je bila njegova realna vrednost za okoli 9 % višje kot leto poprej. Žal ta napredek nima ustreznega materialnega kritja v stvarnih poslovnih dosežkih, zato ne bomo smeli biti presenečeni, če se nam bo letos godilo povsem drugače in bodo torej cene zopet rastle veliko hitreje kot osebni dohodki.

Tudi v Slovenskih železarnah se ne moremo hvaliti s poslovnimi dosežki lanskega leta. Surovega železa ter surovega jekla smo na primer izdelali nekaj manj kot leto poprej. V blagovni proizvodnji sicer nismo šli nazaj, načrtovanega napredka pa tudi nismo uspeli uresničiti. Nazadovani smo tudi v izvozu (konvertibilni izvoz je bil kar za 18 % nižji od načrtovanega), medtem ko smo nasprotno uvoz nekoliko povečali. Vrednost prodaje nam je bistveno porastla (za 94 %), kar pa je seveda treba pripisati predvsem višjim cenam. O tem, kako smo bili dohodkovno uspešni, sicer še ni podatkov. Omenimo naj le, da smo lani v prvem polletju ugotavljali kar lepe rezultate, ki pa so se žal potem v poletnih mesecih močno poslabšali.

Za lansko leto smo, podobno kot že več let nazaj, načrtovali zelo visoko investicijsko porabo. Žal pa je tudi to pot nismo uresničili. Še po podatkih za devet mesecev smo namreč ugotavljali, da smo investirali le toliko, kot smo obračunali amortizacije. V zadnjih mesecih leta je sicer investicijska poraba potem precej porastla, vendar prej zamujenega ni bilo več mogoče v celoti nadomestiti.

Zanimivo je bilo lani gibanje likvidnosti. Proti pričakovanjem je bila namreč likvidnost gospodarstva razmeroma visoka. Predvsem v drugi polovici leta je bilo denarja povsod dovolj, za nominalno razmeroma visoke obresti seveda. Podobno je bilo tudi v Slovenskih železarnah. Naša likvidnost se je popravila še tudi zato, ker smo za investicijske potrebe preko amortizacije in dodatnih dolgoročnih zadolžitvev oblikovali več akumulacije, kot smo je potem stvarno uspeli porabiti.

Gospodarska gibanja, o katerih smo pravkar govorili, so pomembno vplivala tudi na poslovanje Interne banke. Še posebno se v njenih poslovnih dosežkih močno odraža visoka inflacija. To kažejo več ali manj vsi podatki, ki smo jih na že običajen način pripravili v večih tabelah, ki jih temu poročilu prilagamo.

2. Poslovanje Interne banke s sredstvi

Najprej si oglejmo sintetične podatke s sredstvih, ki jih v bilančni obliki kaže tabela IB-1. Iz nje lahko razberemo, da so bila v Interni banki združena sredstva na koncu lanskega leta vredna 21.951 mio din. To je 92 % več, kot je bilo teh sredstev na začetku leta, pa tudi precej več, kot smo jih načrtovali. Porast je nominalno približno tako velik, kot so rastle cene, kar pomeni, da se realna vrednost sredstev, s katerimi Interna banka posluje, niti ni spremenila. V nekem smislu je tudi to uspeh, saj se opaža, da se obseg sredstev v bankah na splošno zadnja leta realno hitro zmanjšuje, pa tudi Interna banka se tej usodi prejšnja leta ni mogla povsem izogniti.

V tabeli IB-1 si je vredno ogledati, katere vrste sredstev so doživele lani največ sprememb. Osnovna sredstva so porastla za 86 %, vendar praktično le na račun revalorizacije. Za enak odstotek so se povečale tudi dolgoročne finančne naložbe. Med slednjimi odpade pretežni del na na-

ložbe v okviru Slovenskih železarn, in te so lani tudi relativno najbolj porastle. Zanimivo je tudi, da so se dolgoročne naložbe v povprečju povečale približno toliko, kot je predvideval letni načrt.

Še hitreje kot dolgoročne so se povečale kratkoročne finančne naložbe. Njihovo naraščanje je bilo tudi bistveno hitrejše, kot smo z načrtom predvidevali. Ta izjemen porast je znatni meri posledica tega, da je Interna banka predvsem ob koncu leta angažirala zelo velika sredstva v zvezi z uvozom, poleg tega pa je prav proti koncu leta financirala tudi nekatere druge aktivnosti, ki jih pred tem v nejni bilanci ni bilo opaziti. Sredstva za tako izjemno financiranje je Interna banka uspela v pretežni meri pridobiti pri svojih članicah v obliki kratkoročnih depozitov; ti depoziti so med drugim tudi odraz bistveno izboljšane likvidnosti, ki se pojavlja v nekaterih delovnih organizacijah Slovenskih železarn.

Več kot polovica (65 %) vseh virov sredstev odpade v Interni banki na dolgoročno združena sredstva. Lani je njihov obseg porastel za 91 %. Pri tem pa ne gre zgolj za sredstva, ki jih združujejo članice, pač pa odpade približno tretjina na sredstva, ki jih združujejo potrošniki jekla. Obseg njihovega združevanja je lani tudi najbolj porastel.

Med dolgoročnimi viri prikazujemo v bilanci ločeno dolgoročne kredite. Njihov obseg je lani porastel le za 7 %. Tako se je pomen, ki ga imajo ta sredstva v poslovanju Interne banke, lani še bolj zmanjšal.

Zelo so se povečala tudi kratkoročno združena sredstva. Pri tem gre predvsem za že omenjene kratkoročne depozite članic.

Velik pomen pripisujemo v poslovanju Interne banke financiranju investicijskih naložb, še predvsem onih, ki jih uresničujemo v okviru Slovenskih železarn. Za te namene se preko Interne banke sredstva zagotavlja po treh kanalih. Enega predstavljajo sredstva, ki jih združujejo same članice (sredstva po 19. členu), drugega pomenijo sredstva, ki jih združujejo potrošniki jekla v odvisnosti od nakupov v železarnah (5 % od nakupov), tretji vir, ki sicer na pomenu izgublja, pa so sredstva Skupnosti za jeklo. Po vseh treh kanalih so bila delovnim organizacijam Slovenskih železarn lani zagotovljena sredstva v vrednosti 3.777 mio din. Od tega zneska je na sredstva, ki jih združujejo članice iz svoje akumulacije, odpadlo 1.348 mio din, na sredstva potrošnikov jekla 2.010 mio din ter na sredstva skupnosti za jeklo (B in C) 420 mio din. Več kot dve tretjini vseh sredstev (2.770 mio din) je bilo usmerjeno v Železarno Jesenice za financiranje Jeklarne 2. Železarna Ravne je prejela 250 mio din, od tega pretežno sredstva, ki jih združujejo potrošniki jekla. Železarna Štore je prejela skupno 508 mio din, od tega 268 mio din sredstev, ki jih združujejo članice, 140 mio din sredstev potrošnikov jekla, ter 100 mio din sredstev Skupnosti za jeklo (B). Z izjemo 30 mio din, ki jih je Železarna Štore porabila za investicijo v livarno, so bila vsa ostala sredstva namenjena financiranju njene razmeroma velike naložbe v modernizacijo jeklarne.

V predelovalnih organizacijah je Interna banka sodelovala pri financiranju dveh naložb, in sicer v Verigi z zneskom 50 mio din pri nabavi opreme za rudarske verige, ter z zneskom 200 mio din pri financiranju investicije v krogljene ležaje, ki jo izvaja Žična Celje.

Precej sredstev je bilo s posredovanjem Interne banke tudi lani naloženih izven Slovenskih železarn. Največ jih je šlo v RMK Zenico, in sicer 450 mio din, od tega je bilo 400 mio din sredstev, ki jih sicer namenjammo financiranju nerazvitih področij. V Luko Koper je bilo naloženih 110 mio dinarjev, v Tovarno dušika Ruše 100 mio dinarjev in v Jugohrom Jegunovi 56,3 mio dinarjev. Skupaj vrednost teh finančnih naložb je tako dosegla znesek 716 mio dinarjev.

Investicijsko aktivnost svojih članic je lani Interna banka podpirala tudi z garancijami ter avaliranjem menic. Za zagotovitev plačil je bilo izdanih 6 garancij v skupni vrednosti 3.476 mio dinarjev, za zavarovanje investicijskih plačil pa 13 garancij v skupni vrednosti 606 mio dinarjev. Poleg tega je bilo avaliranih 71 investicijskih menic v skupni vrednosti 3.345 mio dinarjev.

Nekaj dolgoročnih sredstev je Interna banka lani članicam zagotovila tudi za financiranje tekočega poslovanja. V tej zvezi naj predvsem omenimo dolgoročne kredite za obratna sredstva, ki so bila v skupnem znesku 350 mio dinarjev odobrena iz združenih sredstev po 27. členu. Za te kredite se obračunava razmeroma nizke obresti, zato pa se jih po drugi strani revalorizira.

Sicer pa je Interna banka pri financiranju tekočega poslovanja članic sodelovala predvsem s kratkoročnimi sredstvi, in sicer deloma posredno (s financiranjem njihovega uvoza), pretežno pa neposredno s kreditiranjem oziroma eskontiranjem menic. Lani je skupno prejela 5.140 menic (11 % več kot leto poprej), njihova struktura po namenu plačila pa je bila naslednja (v mio din):

	1984	1985	Indeks
– plačila obveznosti do IB (uvoz, krediti, ostalo)	4.887	10.086	206
– eskont	5.941	9.639	162
– potrošniki jekla	433	740	171
– ostalo	567	160	28
– skupaj	11.828	20.625	174

(Nadaljevanje na 8. strani)

Poslovanje interne banke slovenskih železarn v letu 1985

(Nadaljevanje s 7. strani)

V zadnjih mesecih leta je Interna banka v povprečju imela na razpolago več kratkoročnih sredstev, kot so jih potrebovale njene članice. Zato je po sklepu poslovnega odbora sodelovala tudi pri financiranju drugih OZD, s katerimi sicer delovne organizacije Slovenskih železarn poslovno sodelujejo. Tako finančno sodelovanje se je urejalo na podlagi posebnih sporazumov.

Veliko se je Interna banka tudi lani angažirala okoli deviznega poslovanja. To kažejo podatki o deviznem prometu preko njenega deviznega računa. Ta se je lani gibal tako (v 000 dolarjih):

	1984	1985	Indeks
I. PRILIVI			
1. Izvoz	17.537	21.827	124
2. Združevanje	7.680	15.617	203
a) kupci	7.680	9.578	125
b) devizni trg	—	6.039	—
3. Ostalo (kratk. kred., združ. članic)	438	10.437	2.382
4. Skupaj prilivi	25.655	47.881	1.086
II. ODLIVI			
5. Uvoz	22.756	36.485	160
6. Združevanje – SISEOT	2.562	2.018	79
7. Ostalo (vrač. kredit.)	59	10.017	—
8. Skupaj odlivi	25.377	48.520	190

Preko Interne banke so članice devizno revalorizirale približno eno tretjino svojega izvoza ter polovico uvoza. V teku leta je bilo veliko težav z devizno likvidnostjo, ki se jih je razreševalo tudi s kratkoročnim zadolževanjem pri LB-Gospodarski banki. Ob koncu leta je Interna banka uspejala potem te dolgove v celoti pokriti. Resen problem pa je nastal, ker Ljubljanska banka ob koncu leta ni uspela za Interno banko opraviti vseh plačil v tujino, za katera smo sicer zagotovili vsa potrebna devizna sredstva. Neplačanih je ostalo 2.4 mio dolarjev obveznosti do inozemskih dobaviteljev. Te bodo sicer letos poravnane iz deviznih sredstev banke, sami pa bomo v tej zvezi vendarle imeli precejšnje stroške v obliki tečajnih razlik in izgubljenih obresti.

Z 31. decembrom 1985 je prenehal veljati dosednji devizni zakon, novi pa prinaša bistvene novosti. Med drugim tudi Interna banka ne bo več imela deviznega računa, kar pomeni, da se njeno poslovanje v dosedanjem smislu v znatnem delu ukinja. V svoji zaključni bilanci sredstev za leto 1985 je zato že zaprla devizne račune. Formalno so likvidirane tudi skupne likvidnostne rezerve; tečajne razlike, ki so nastale v zvezi z njimi, pa so bile članicam priznane v obliki povečanja združenih sredstev po 27. členu.

V zvezi s financiranjem uvoza so v Interni banki tudi lani nastale precejšnje tečajne razlike. Njihov saldirani znesek je 176 mio din in ima pozitivni predznak. Od tega zneska se je že z zaključno bilanco sredstev 100 mio din razporedilo na vse članice, in sicer sorazmerno s tem, koliko je posamezna od njih v teku leta preko Interne banke financirala uvoza iz konvertibilnega področja (brez vzhodne konvertibile). Preostali znesek pozitivnih tečajnih razlik pa se je pustilo na razmejnih in se ga bo letos v enem delu porabilo kot pomoč pri pokrivanju izjemnih stroškov, ki jih imajo članice zaradi že omenjenih neplačanih deviznih obveznosti iz lanskega leta.

3. Prihodki, odhodki ter skupni dohodek

Podatke o prihodkih ter odhodkih Interne banke najdemo v priloženi tabeli IB-3. Iz nje vidimo, da so več ali manj vse dohodkovne kategorije lani izjemno porastle, ne samo glede na leto 1984, pač pa tudi, ko jih primerjamo z letnim načrtom. Razloga za to sta predvsem dva. Eden je izjemno visoka inflacija, zaradi katere so bile potem tudi obrestne mere bistveno višje od prvotno načrtovanih. Drugi pa je v povečanem obsegu predvsem kratkoročnega poslovanja Interne banke, kjer se inflacijske vplive na sredstva poračunava pretežno preko obresti, ki jih potem po sili zakona obravnavamo kot prihodke oziroma odhodke.

Pretežni del vseh prihodkov (96 %) se je oblikovalo preko obresti. Na udeležbo v skupnem dohodku, ki je naslednji omembe vreden vir prihodkov, odpade tako le dobre 3 %. Ta primerjava pa vsebinsko ni povsem pravilna. Udeležbo v skupnem dohodku uveljavlja namreč Interna banka predvsem pri investicijskih naložbah, kjer pa se sredstva tudi revalorizira. Rezultatov revalorizacije se ne obravnava kot prihodke, tem-

več kot kategorijo sredstev. Če nas zanima, kaj prinašajo krediti, in kaj po drugi strani sredstva, ki so naložena v obliki sovlaganja, bi bilo zato treba kreditne donose, to je obresti, primerjati s seštevkom udeležbe v skupnem dohodku ter rezultatov revalorizacije skupnih naložb. Taka primerjava, ki pa je v tem trenutku še ne moremo napraviti, ker bomo revalorizacijo skupnih naložb izvedli kasneje, bi pokazala, da so stvarni donosi skupnih naložb neprimerno večji od zneskov, ki jih formalno prikazujemo kot prihodke.

Večina stroškov nastaja v Interni banki tudi v povezavi z obrestmi. Te so bile lani kar trikrat tako velike kot leto poprej, pa tudi v primerjavi z načrtom so bistveno porastle. Pojasnilo za to je predvsem v povečanem obsegu kratkoročnega poslovanja, k čemur so še predvsem že omenjeni kratkoročni depoziti članic.

Materialni stroški so tudi precej porastli, še predvsem če jih primerjamo z letom poprej. Primerjava z letnim načrtom pa kaže, da so se gibali znotraj pričakovanih meja. Isto lahko rečemo tudi za sredstva za delovno skupnost. To so sicer za dobro tretjino večja, kot je predvideval načrt, vendar je do prekoračitve prišlo predvsem zaradi povečane inflacije: v načrtu se je namreč računalo z inflacijo v višini 50 % in za toliko bi naj porastli potem tudi osebni dohodki; stvarna gibanja pa so bila veliko bolj strma.

V letnem načrtu smo predvidevali, da se bo skupni dohodek Interne banke v primerjavi z letom poprej več kot podvojil. Ta predvidevanja pa so bila še nekoliko preskromna, saj je bil načrt skupnega dohodka presežen kar za 31 %. K temu so prispevali predvsem trije dejavniki. Enega pomenijo precej višje obrestne mere, kot pa smo z njimi v načrtu računali. Naslednji dejavnik so razlike v plačanih prihodkih. V letu 1984 je namreč Interna banka imela precej neplačanih prihodkov, lani pa jih je bilo nasprotno precej manj, predvsem tudi zaradi izboljšane likvidnosti članic. Tretji razlog je v tem, da je Interna banka lani skozi vse leto v svojem poslovanju uporabljala nekatera taka sredstva (sredstva za nerazvita področja, sredstva Skupnosti za jeklo), ki stroškov ne povzročajo, medtem ko so v obliki obresti prinesla upoštevanja vredne prihodke.

Glede razdelitve skupnega dohodka, ki jo navaja tabela IB-3, kaže tudi navesti nekaj pojasnil. Skupni dohodek se oblikuje iz dveh virov, to je iz investicijskega poslovanja Interne banke ter iz njenega kratkoročnega poslovanja. Delež iz investicijskega poslovanja je tudi v lanskem letu dokaj skromen, vendar pri tem ne gre prezreti tega, kar smo malo prej že rekli o primerjavi med prihodki ki jih prinašajo skupne naložbe oziroma krediti. Članice namreč pri skupnih naložbah inflacijske izgube od finančno naloženih sredstev ne nadomeščajo preko obresti oziroma udeležbe v skupnem dohodku, temveč preko revalorizacije. Učinki te revalorizacije pa za lansko leto verjetno ne bodo nižji od skupnega dohodka, ki ga je Interna banka oblikovala v okviru kratkoročnega poslovanja.

Skupni dohodek iz kratkoročnega poslovanja je v tabeli IB-3 razporejen tako, da se je 100 mio din usmerilo v sklad osnovnih sredstev Interne banke, 100 mio din v njen rezervni sklad, za ves preostali del pa se povečuje združena sredstva po 27. členu, ki jih Interna banka uporablja a financiranje tekočega poslovanja članic.

V sklad osnovnih sredstev se je razporedilo nekaj več sredstev, kot je bilo z načrtom predvideno, in sicer zaradi izjemno visokih podražitev, ki nastajajo v zvezi s pridobitvijo dodatnih prostorov. Gre za prostore v isti poslovni stavbi, kjer je že sedaj sedež Slovenskih železarn. V tej stavbi je lastnik enega nadstropja ITEO, ki pa kupuje nove prostore v poslovni stavbi, ki se jo gradi poleg Metalke. Prostore v Moše Pijadejevi naj bi ITEO prodal Slovenskim železarnam, in sicer po ceni, ki bo relativno enaka, kot jo bo sam plačal za kvadratni meter novih prostorov. Ker pa se ta cena zaradi visoke inflacije izredno hitro draži, nas bo pridobitev dodatnih prostorov precej več stala, kot smo prvotno računali.

V zvezi s skupnim dohodkom od kratkoročnega poslovanja Interne banke kaže še nekaj omeniti. Pretekla leta namreč ta skupni dohodek ni zadostoval, da bi se na njegov račun lahko v celoti nadomestilo inflacijske izgube, ki so jih utrpela v Interni banki dolgoročno združena sredstva (predvsem sredstva po 27. členu ter sredstva Skupnosti za jeklo). Za lansko leto pa to ne velja, saj bo ustvarjeni skupni dohodek, v celoti omogočil realno ohranitev teh sredstev, pa tudi del inflacijskih izgub iz preteklih let se bo lahko nadomestilo. To je bilo možno uresničiti predvsem tudi zato, ker smo pač lani prvič vsaj pri kratkoročnem kreditiranju uporabljali obrestne mere, ki nominalno niso zaostajale za inflacijo.

Direktor IB:
Andrej Cetinski

STORSKI ŽELEZAR – glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA STORRE – izhaja 2-krat mesečno – Uredniški odbor: Tomažin Ana, Verbič Stane, Kragelj Jože, Marolt Boris, Kocman Vojko, Renčelj Vlado, Grosek Rajko – odgovorni in glavni urednik Pungartnik Oto. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (Št. 421 – 1/72 z dne 20. 2. 1974) – tisk Aero Celje – TOZD Grafika – rokopisov ne vračamo.